

Erasmus
School of
Economics

Experiment over liegen

Photo by Jametlene Reskp

Erasmus University Rotterdam

Inleiding

Gedragseconomen bestuderen of en hoe mensen liegen, omdat liegen onderdeel uitmaakt van het economisch verkeer. Een economie die soepel werkt, wordt gekenmerkt door mensen die niet liegen. Maar, vanuit de aanname dat mensen 'rationeel' zijn (alleen om eigen winst geven), is het te verwachten dat mensen wel liegen. Dat botst.

Daarom bestuderen economen welke factoren mensen aanzetten tot liegen en hoe je mensen aan kunt zetten om minder te liegen. Deze informatie is heel erg waardevol in economische transacties. Denk bijvoorbeeld aan de belastingaangiftes of de zelfscandiensten bij bedrijven als Albert Heijn.

A stylized, handwritten-style logo of the word "Erasmus" in black ink, located in the bottom right corner of the page.

Gedragseconomie

Gedragseconomen bestuderen in het lab hoe mensen liegen. Vaak wordt een simpele taak bestudeerd, waarbij de uitkomsten heel makkelijk te interpreteren zijn. Maar hoe zegt zo een proef iets over het gedrag in het 'echt'?

Mensen kunnen verschillende redenen en motieven hebben om te liegen bij hun belastingaangifte. In het lab zijn condities en voorwaarden voor iedere deelnemer gelijk.

The Erasmus logo, featuring the word 'Erasmus' in a stylized, cursive script.

In het lab

Een experiment dat vaak in het lab wordt gedaan is het zogenaamde 'dice under the cup' experiment.

Een deelnemer rolt een dobbelsteen onder een beker. De onderzoeker ziet niet wat er is gegooid. De deelnemer schrijft op wat hij/zij heeft gegooid en verdient een bedrag in euro's.

Dit bedrag is gelijk aan het aantal ogen dat de deelnemer heeft opgeschreven. Is de deelnemer eerlijk over het aantal gegooide ogen?

1 = 1 eur
2 = 2 eur
3 = 3 eur
4 = 4 eur
5 = 5 eur
6 = 6 eur

In de klas

De opdracht

Ga aan de slag met het 'dice under the cup' en geef antwoord op een zelfbedachte onderzoeksvraag.

Stel dat je wil weten of het bedrag waarover je kunt liegen het verschil maakt. Vergelijk dan het experiment in het lab, met een experiment waarbij je de inkomsten van de deelnemers verdubbelt (je krijgt 2 euro per opgegeven aantal ogen). Of ontdek of jongens meer liegen dan meisjes.

Het aantal mogelijkheden is eindeloos! Wees creatief en probeer interessante onderzoeksvragen te ontdekken!

The logo for Erasmus University, featuring a stylized, handwritten-style signature of the name 'Erasmus' in black ink.

Inspiratie

Dan Ariely is een vooraanstaand wetenschapper (sociaal psycholoog) en doet veel onderzoek naar liegen.

In deze korte video geeft hij uitleg over een van zijn experimenten:

<https://www.youtube.com/watch?v=2KyaVuKmdNE>

Ariely

Succes

Deel experimenten en ervaringen met het
vwo-scholennetwerk via:
scholennetwerk@ese.eur.nl

Erasmus